

НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА

„ПРОФЕСИОНАЛНО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУЧЕНИЕ“

МОДУЛ „РАЗРАБОТВАНЕ НА ЕЛЕКТРОННИ УЧЕБНИ ПОМАГАЛА“

СЪВРЕМЕННИ ТЕНДЕНЦИИ ВЪВ ФРИЗЬОРСТВОТО

УЧЕБНО ПОМАГАЛО ЗА УЧЕНИЦИ
ПО ПРОФЕСИОНАЛНА ПОДГОТОВКА

УЧЕБЕН ПРЕДМЕТ
СЪВРЕМЕННИ ТЕНДЕНЦИИ ВЪВ ФРИЗЬОРСТВОТО

ПРОФЕСИЯ „ФРИЗЬОР“

СПЕЦИАЛНОСТ „ФРИЗЬОРСТВО“

СПЕЦИАЛНОСТ „ОРГАНИЗАЦИЯ И ТЕХНОЛОГИЯ
НА ФРИЗЬОРСКИТЕ УСЛУГИ“

РАЗРАБОТЕНО ОТ АВТОРСКИ ЕКИП КЪМ
СОФИЙСКА ПРОФЕСИОНАЛНА ГИМНАЗИЯ „КНЯГИНЯ ЕВДОКИЯ“, ГР. СОФИЯ

НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА
„ПРОФЕСИОНАЛНО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУЧЕНИЕ“
МОДУЛ „РАЗРАБОТВАНЕ НА ЕЛЕКТРОННИ УЧЕБНИ ПОМАГАЛА“

СЪВРЕМЕННИ ТЕНДЕНЦИИ ВЪВ ФРИЗЬОРСТВОТО

УЧЕБНО ПОМАГАЛО ЗА УЧЕНИЦИ
ПО ПРОФЕСИОНАЛНА ПОДГОТОВКА

УЧЕБЕН ПРЕДМЕТ
СЪВРЕМЕННИ ТЕНДЕНЦИИ ВЪВ ФРИЗЬОРСТВОТО

ПРОФЕСИЯ „ФРИЗЬОР“

СПЕЦИАЛНОСТ „ФРИЗЬОРСТВО“

СПЕЦИАЛНОСТ „ОРГАНИЗАЦИЯ И ТЕХНОЛОГИЯ
НА ФРИЗЬОРСКИТЕ УСЛУГИ“

АВТОРСКИ ЕКИП
ВАСИЛ МЕДКОВ МИХАЙЛОВ
ЕМИЛИЯ КИРИЛОВА ИВАНОВА

РЕДАКТОРИ
ВАСИЛКА ДЮЛГЕРОВА
ЯСЕН РАЧЕВ

ВЪНШНИ ОЦЕНИТЕЛИ
РУСКО БОЯНОВ РУСЕВ
ЕМИЛИЯ КУЗМАНОВА ДИМИТРОВА
ЯНА ПЕТКОВА ПЕТРОВА

София, 2021 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

АНОТАЦИЯ	5
----------------	---

РАЗДЕЛ I. ПРОДУКТИ ЗА КОСА И СКАЛП

1. Продукти за лечение на косопад	7
2. Продукти за подхранване и защита	12
3. Стилизиращи продукти	14

РАЗДЕЛ II. ПОДСТРИГВАНЕ

1. Съвременни тенденции в мъжкото фризьорство	16
1.1. Посрещане на клиента и подготовка за подстригване	16
1.2. Диагностика и подстригване	16
1.3. Заключителен етап	17
1.4. Необходими инструменти	17
1.5. Техника FADE	17
2. Съвременни тенденции в дамското подстригване	21
3. Съвременни тенденции в детското подстригване	24
3.1. Диагностика	24
3.2. Модни детски подстригвания	24

РАЗДЕЛ III. КОНКУРСНИ ПРИЧЕСКИ

1. Конкурсни дамски прически	26
1.1. Състезателни дисциплини	26
1.2. Дневна прическа	26
1.3. Вечерна прическа	27
1.4. Салонно подстригване	27
1.5. Кок	27
1.6. Сватбена прическа	28
1.7. Цялостна модна визия	28

2. Конкурсни мъжки прически	29
2.1. Салонно подстригване	29
2.2. Класическа мъжка прическа	29

РАЗДЕЛ IV. БОЯДИСВАНЕ НА КОСА

1. Основни правила в колориметрията	31
2. Неутрализация/Маронизация	33
3. Скала на височината на тона и фонове на изсветляване	34
4. Фази при боядисване	35
5. Номерация и интензитет на цветовете	37
6. Диагностика	39
7. Техники на работа	40
7.1. Първо боядисване на естествена коса на същата височина на тона или по-тъмно	40
7.2 Първо боядисване на естествена коса с изсветляване	40
7.3. Израстнали корени (подръжка на цвят)	40
7.4 Потъмняване на коса/Предпигментация	41
8. Съвместимост на оттенъците	42

РАЗДЕЛ V. ИЗСВЕТЛЯВАНЕ НА КОСАТА

1. Видове изсветляване на косата	46
2. Стъпки за диагностика на косата и скалпа	47
3. Видове изсветляващи продукти	49
4. Техники на обезцветяване/изсветляване	50
5. Измиване и грижа след обезцветяване/изсветляване	51
6. Правила за безопасна работа с продуктите за боядисване и обезцветяване	52
7. Грижа за боядисана и обезцветена коса	53
8. Основни фактори за неиздържлив цвят	54

РАЗДЕЛ VI. МЕТОДИ ЗА УДЪЛЖАВАНЕ НА КОСА

1. Метод с клипси	56
2. Метод с капси	56
3. Метод със стикери	56
4. Метод с кератин	57

АНОТАЦИЯ

Учебното помагало отговаря напълно на съдържанието на учебната програма по съвременни тенденции във фризьорството на МОН, утвърдена през 2018 г., и е предназначено за ученици, които се обучават във всички форми на обучение по специалност код 8150101 „Фризьорство“ и специалност код 8150102 „Организация и технология на фризьорските услуги“ от професия код 815010 „Фризьор“ от професионално направление код 815 „Фризьорски и козметични услуги“ от Списъка за професионално образование и обучение.

Учебното помагало е подходящо и за лица над 16 години, които се обучават в центровете за професионално обучение по професията „Фризьор“.

Авторският екип е сформиран от Софийска професионална гимназия „Княгиня Евдокия“, гр. София, и включва представители на бизнеса и учители с доказан опит в професионалната област.

РАЗДЕЛ I

**ПРОДУКТИ ЗА
КОСА И СКАЛП**

1. ПРОДУКТИ ЗА ЛЕЧЕНИЕ НА КОСОПАД

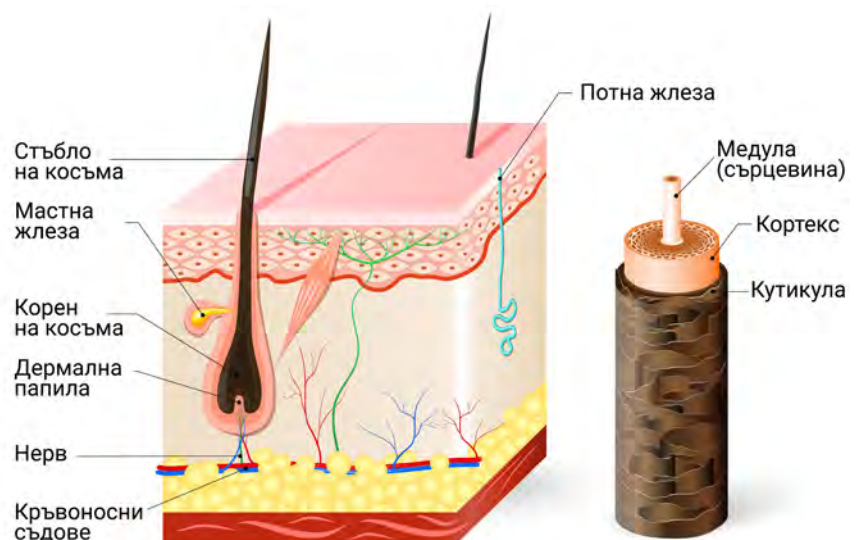
1.1. КОСОПАД

а) анатомия на косъма (фиг. 1)

Анатомично косъмът е разделен на **стъбло/ствол** и **корен**.

- **Корен** - разположен е в дермата, в космена торбичка, наречена фоликул.
- **Стъбло** – при напречен разрез на стъблото може да наблюдаваме неговата структура. В центъра е разположено мозъчно вещество, наречено медула, което отсъства при велусните косми. Средният слой се нарича корово вещество (кортекс), а външната обвивка е изградена от кутикула. Мозъчното вещество е съставено от клетки, които не са изцяло кератинизирани. Кортексът изгражда 90% от косъма и е съставен от клетъчен комплекс, богат на кератин. Именно от него зависи здравината на косъма.
- **Космен фоликул** – кухината, в която е разположена т.нар. луковица, а в нея и самият корен на косъма. Луковицата е като матрица от постоянно делящи се клетки. В долната част на луковицата се намира т.нар. дермална папила. Тя съдържа кръвоносни съдове и е изключителна важна част от структурата на фоликула. Подобно на компютър, тя контролира състоянието и растежа на косъма. Ако по някаква причина косъмът умира (например е изтръгнат с корена), но папилата се е съхранила, то на негово място израства нов косъм.

Растежът на косата е непрестанен процес, като животът на косъма е най-бързата регенерация в човешкото тяло. Всеки косъм е отделен орган, който е самостоятелен и има способността да се самовъзпроизвежда на цикли. Жизненият цикъл на един косъм включва фаза на растеж, преходна фаза и фаза на покой, която приключва с падането му. Тъй като всеки фоликул е самостоятелен, фазата, в която се намира, не съвпада с тази на съседните фоликули. Тъй като космите не са в една и съща фаза, то не всички преминават през еднакви симптоми в един и същи момент. (фиг. 1)¹

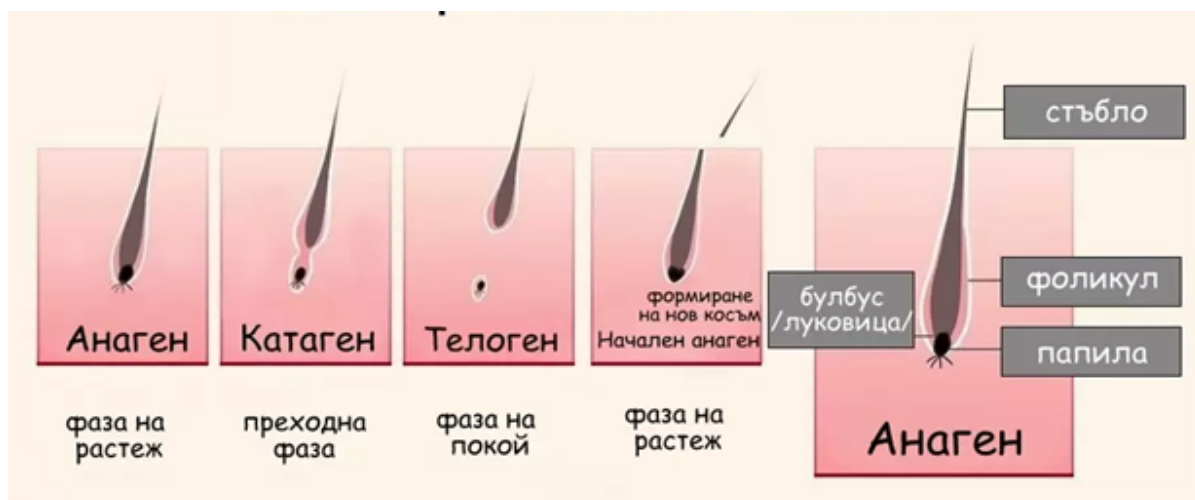

Фиг. 1: Анатомия на косъма

¹Фиг. 1: Анатомия на косъма; Източник: [Българска асоциация Трихология](#)

б) фази на растежа на косъма

Космения фоликул се състои от два вида жлези - потна и мастна. Растежът на косата е цикличен и преминава през три фази - анаген, катаген и телоген (фиг. 2)².

Фиг. 2: Фази на растежа на косъма

в) смяна на косата

Под смяна на косата се разбира нормалното и постоянно извършващо се обновяване на косата без намаляване на нейното количество.

	Фаза на растеж	Преходна фаза	Фаза на покой
Латинско наименование	Анаенна фаза	Катаенна фаза	Телогенна фаза
Продължителност на фазите	4-7 години	2-3 седмици	2-4 месеца
Количество косми	Около 85 %	Около 1 %	Около 14%
Процес	Матрицата постоянно произвежда нови клетки	Стъкловидната кожа се удебелява. Фоликулът се свива до 1/3 от дължината си. Матрицата започва делене на клетки	Косъмът е приклепен на височината на мастната жлеза. Задържа се в зависимост от механичното натоварване

² Фиг. 2: Фази на растеж на косъма; Източник: [Българска асоциация Трихология](#)

г) причини за косопад

Косопадът може да се прояви по много различни начини в зависимост от причинителя (Фиг.3)³.

Може да се появи изведнъж или постепенно и да засегне скалпа или цялото тяло. Някои видове косопад са временни, други - перманентни. Известно е, че мъжете са предразположени към оплешивяване. Това е така, защото кръвоносните съдове на космения фоликул страдат от повишена чувствителност към мъжките полови хормони (андрогените), в частност: към дихидротестостерона, а също и към 5-алфаредуктаза-фермент, който превръща тестостерона в дехидротестостерон. Когато андрогените в кръвта се повишат, кръвоносните съдове получават спазми, които нарушават храненето на космения фоликул, в резултат на което възниква оплешивяването.

Фиг. 3: Причини за косопад ⁴

³ Фиг. 3: Причини за косопад

⁴ Източник: [Българска асоциация Трихология](#)

д) видове косопад:

Наименование	Причина	Вътрешен вид и причина	Терапия
Косопад при новородено	Синхронно изпадане на всички косми	6-8 седмици след раждането пълна плешивост	Не е необходима
Косопад след раждане	Удължаване на анеленната фаза по време на бременност	6-8 седмици след раждането умерен косопад	Не е необходима
Сенилен косопад	Намаляване броя на фоликулите с напредване на възрастта	Постепенно и бавно изтъняване на косите	Невъзможна
Андрогенна алоpecia при мъжете	Наследствено предразположение към повишена чувствителност на фоликулите спрямо андрогени	Изтъняване по слепоочията, тонзура, венец и оплешивяване	Препарати, наподобяващи хормони
Андрогенна алоpecia при жените	Смущения на хормоналния обмен	Протича по-леко, отколкото при мъжете	Хормонална терапия
Дифузна алоpecia	Еднообразно хранене, инфекции, възпаления, стрес, заболявания на щитовидната жлеза, медикаменти, отравяния	Косопад по цялата глава, най-често се наблюдава възстановяване при премахване на причината за него	Терапия на заболяванията
Гнездова алоpecia (Alopecia Areata)	Автоимунна реакция срещу фоликула на косъма. Генетично предразположение	Кръгли, обезкосмени участъци и сливане на огнища, понякога е възможно изцеление, понякога протича хронично	Предизвикване на контактна екзема
Механично обусловен косопад	Огън, натиск, триене при използване на ластици, стегнат кок и други	Плешиви участъци на мястото на натоварването	Премахване на натоварването

е) средства за лечение на косопад

- **Шампоан** - основното му действие е да стесни космените фоликули и да укрепя корена. Има високо съдържание на калций и протеини, които намаляват косопада и укрепват косъма, дават му плътност и еластичност. Голяма част от шампоаните против косопад имат и фармакологични свойства и в тях влизат витамини от група В (2, 5, 6, 12), цинк, таурин, калций, аминокиселини и др.;
- **Маска** – хубаво е да съчетаем шампоана с маска против косопад, като нейното действие е да подхрани косъма в дълбочина;
- **Ампули** – ампулите са най-концентрираният продукт с най-бързо действие. Нанасят се обилно по целия скалп, като се втриват с бавни кръгови движения;
- **Аминексил** – ефективната му молекула увеличава циркулацията на кръв към космените фоликули, което предотвратява втвърдяването и натрупването на колаген около луковицата. Благодарение на своето действие, аминексилът укрепва косъма и му придава енергия и жизненост и забавя загубата на коса, независимо от причината.
- **Витамини и хранителни добавки против косопад** – нито един от продуктите за локално лечение не би дал нужният резултат, ако не бъде съчетан с продукт, който да възстанови баланса в организма. Те могат да бъдат предназначени за овладяването на реактивния или хроничния косопад. Тези хранителни добавки представляват активна концентрация на витамини, аминокиселини и минерали, като тези елементи играят основна роля в космения цикъл, по отношение на обновяването на клетките на космената луковица, които се делят изключително бързо.

Едни от най-ефективните и широко разпространени продукти са със съдържание на Биотин L-цистеин, екстракт от просо и пантотенова киселина. L-цистеин-ът е част от протеина кератин, който изгражда външния слой на косъма и предпазва от външен стрес, просото е богато на аминокиселини, а пантотеновата киселина е част от витамин В комплекс. Биотинът – познат още като витамин В7 и коензим R. Биотинът помага за бързия и качествен растеж на косата и предпазва от косопад, като дълбоко хидратира и подхранва косата.

ВЪПРОСИ ЗА ПОДГОТОВКА

- *Кои са фазите на растежа на косъма?*
- *Какви биха могли да бъдат причините за косопад?*
- *Колко средства за лечение на косопад познавате?*

2. ПРОДУКТИ ЗА ПОДХРАНВАНЕ И ЗАЩИТА

Грижата за третирана коса е също толкова важна, колкото и правилното изпълнение на услугата за постигане на безупречен цвят.

Препоръчително е да се използват професионални продукти за грижа в домашни условия, избрани и селектирани след предварителна диагностика, извършена от професионалист и строго персонализирани според нуждите на косата на клиента. Шампоанът се избира според нуждите на скалпа, а маската/балсамът – според тези на дължините.

2.1. Основните фактори за неиздръжлив цвят са:

- UV лъчи
- Морска или наситена с химикали вода
- Честа употреба на уреди за стайлинг, развиващи висока температура (маша, преса)
- Неправилни продукти за домашна грижа (шампоани със сулфати)

2.2. Диагностиката, като първа стъпка за избор на продукти за подхранване и защита

а) **диагностика на скалпа** – има за цел да се определи еластичност, наличие на косопад/раздразнение и честота на омазняване.

б) **Диагностика на дължините** – има за цел да се определи текстура, степен на порьозност и структурата на кутикулата на косъма.

Определяме:

- в) основни активни съставки на продуктите и тяхното предназначение:
- хидратиращи
 - антиоксидантни
 - регенериращи

2.3. Средства за подхранване и защита

Средствата за подхранване и защита съдържат следните активни съставки:

- кератин – за подхранване на косъма
- масла – за блясък и хидратация
- защита от UV лъчи – най-вече в продуктите за слънцезащита

Шампоаните и грижата за подхранване и защита на косата, съдържат хидратанти, антиоксиданти

и регенериращи молекули. Шампоанът се използва в корена, а грижата/маската - по дължините. Шампоанът има почистващо действие, а грижите (маски, балсами, ампули и терапии) – подхранващо действие и омекотяващи косъма свойства.

2.4. Диагностика на косъма за правилен подбор на средства за подхранване и защита

- **Натура** – определя се плътността на косъма
 - фин
 - плътен
 - тънък
 - дебел
- **Степен на поръзност** – еластичен, късащ се
- **Степен на кутикулата** – пореста или загладена

След извършването на диагностиката на скалпа и косата, фризьорът консултира клиента за поддържане и грижа в домашни условия, като се съобразява и с това как клиентът желае да усеща косата си: по-мека или по-твърда, плътна, с повече блясък, повече обем, здрав скалп.

След агресивни изсветляващи процедури е препоръчително да се прилагат периодично терапии, избрани специфично според нуждите на косата, изпълнени в професионална среда и задължително от специалист. Неправилната диагностика или грешно подбрана грижа може да доведе до нежелан резултат.

ВЪПРОСИ ЗА ПОДГОТОВКА

- *Кои са основните съставки в продуктите за подхранване и защита срещу косопад?*
- *Каква цел има диагностиката на скалпа при проблем с косопад?*
- *От какво са част натурата, степен на поръзност и степен на кутикулата?*

3. СТИЛИЗИРАЩИ ПРОДУКТИ

Стилизиращите продукти се използват, за да подчертаят и оформят прическата. Те са естествения завършек на услугата. Могат да се ползват преди, по време и в края на услугата стайлинг. Продуктите са с различно предназначение и се използват за различен тип коса, имат различен ефект и са с различна степен на фиксация.

Предназначени са за работа в салон и за домашна употреба. Те се използват за придаване на обем, за изглаждане на непокорните коси, добавяне на блясък, матиращ ефект, мокър ефект, предпазване от UV лъчи, фиксация и термозащита.

Видове стилизиращи продукти: гел, лак за коса, глина, паста, помада, брилянтин, пяна за коса, спрей за обем, термозащитни кремове и спрейове, олио за коса, вакса и др.

ВЪПРОСИ ЗА ПОДГОТОВКА

- *Какви видове стилизиращи продукти познавате?*

РАЗДЕЛ II

ПОДСТРИГВАНЕ

1. СЪВРЕМЕННИ ТЕНДЕНЦИИ В МЪЖКОТО ФРИЗЬОРСТВО

Съвременните тенденции в мъжкото подстригване изискват от фризьора не само да познава различните видове подстригвания, както и характерните особености на всяко едно от тях, а и в много по-голяма степен да притежава естетичен и художествен усет. Важно условие при работа е той да се съобразява с индивидуалните особености на всеки един клиент и с измененията, които настъпват в модната линия. За да може да развие тези качества у себе си, фризьорът трябва да обича професията си, да влага старание в работата си да се усъвършенства непрекъснато.

Подстригването има нетраен характер, косата израства около 1 см за един месец, нарушава се естетичната линия, придобита непосредствено след подстригването. Това, от своя страна, подтиква към ново търсене на услугите на бръснаря / фризьора.

1.1. Посрещане на клиента и подготовка за подстригване

- Преди да се пристъпи към подстригването, клиентът се поканва учтиво да седне на фризьорския стол.
- Около врата на клиента се слага специална лента, след което се поставя кърпа, която да покрие врата на клиента, така че да застъпи яката на дрехата, която се намира под кърпата.
- Върху кърпата поставяме пелерина за мъжко подстригване, която защитава от проникването на косми във врата и от замърсяване на дрехите.
- Пелерината се поставя така, че около врата на клиента да не влизат косми.
- Лентата за врат се обръща върху пелерината така, че да стане, като яка.

1.2. Диагностика и подстригване

Докато фризьорът извършва подготовката за подстригване, чрез словесен диалог с клиента се уточнява вида на подстригването. Уточняват се следните детайли:

- дължината на косата
- колко ще бъде скъсявана в страничната и горната част
- ще се открива ли ухото
- каква ще бъде формата на бакенбардите (равни или шпиц)
- как ще бъде оформен вратът (равна линия или постепенно изтънена)

Фризьорът, от своя страна, установява растежа на косата, съпоставя желанието на клиента със структурните особености на главата му, дължината на врата, формата и големината на ушите и носа, преценява възможностите за прилагане на модната линия. Важни детайли при диагностиката и подстригването са:

- Да се прикрият умело физически дефекти: белези, пъпки, брадавици, силно изпъкнала тилна част на черепа и др.
- Потният и влажен врат, който затруднява движението на гребена на машинката, предварително се избърсва с кърпа, а след това - се напудря. Пудрата поглъща влагата и с

машинката се работи по-леко и приятно.

- Ако косата на клиентът е силно замърсена, преди подстригването се измива и подсушава.
- На клиент, който страда от кожна заразна болест, учтиво се отказва извършването на исканата услуга.
- Ако бръснарят открие по-късно, че клиентът страда от кожна заразна болест, извършва подстригването и предупреждава клиента да вземе мерки за лечение.

1.3. Заключителен етап

- След подстригването грижливо се дезинфекцират всички инструменти, с които фризьорът е работил.
- Косата се почиства с мека четка от отрязаните косми, пелерината се сваля, изтърсва се и се поставя за пране. Хавлиената кърпа не се сваля, тъй като ни служи за предпазване на дрехата от намокряне при измиването на клиента.
- Завършваме услугата, като изсушим и стилизираме клиента в зависимост от желанието му.

1.4. Необходими инструменти

- Машинка за мъжко подстригване, както и гребени с различна номерация в зависимост от желаната дължина;
- Контурна машинка (тример) - с нея оформяме бакенбардите, брадата и зоната около ушите и врата;
- Ножица (фризьорска);
- Гребен за подстригване с различна широчина и дължина, в зависимост от това в коя зона го използваме;
- Филажна ножица - с нея работим по преходите и режим само по върховете на косата;
- Шейвър (ел. бръсначка) - бръсне косата до кожа. Преди да я използваме, зоната, която искаме да обработим с нея, първо трябва да бъде обработена с контурна машинка;
- Необходими са ни също: сешоар, четка за почистване на космите, кърпа, лента за врат и пелерина.

1.5. Техника FADE

А) FADE – минало, настояще и бъдеще

Фейд (FADE) е универсална техника в мъжкото подстригване с преливане от нулата към по-дълго или обратно. Тя се задържа в тенденциите на мъжкото подстригване и заема водеща позиция. Тя е приложима за подстригване на всеки мъж с къса коса. FADE не е подстригване. Това е техника, която създава размит преход от къса коса на гърба на главата към всяка желана дължина на короната. Използвайки тази техника, се извършват почти всички съвременни прически, които включват прехода от къса към средна дължина на косата. Името ѝ идва от английски и означава постепенно изчезване, а самата прическа е измислена от фризьори през 40-те години в САЩ и е наречена „военна“.

Само десетилетие по-късно, когато рокенролът става популярен, Fade бързо бива забравен. Причината е, че известните музиканти като Бийтълс и Елвис въвеждат в модата своите дълги коси и помпадур⁴. Fade се завръща през 80-те години, когато хип-хопът идва на мода, а през 90-те години започва да се използва в различни прически и като техника.

С помощта на FADE ние можем да оформим недостатъците на една коса, а ако имаме дефект - да го превърнем в ефект.

⁴ Помпадурът е прическа, основната концепция на която е наличието на обем коса, пометена нагоре и носена високо над челото. Понякога дори и надвиснала настрани. Има многобройни вариации на стила за мъже, жени и деца.

- FADE се изгражда от страни или от зоната на врата и слепоочието
- FADE има различна вариация на своята форм

Б) Основни точки на главата при мъжко подстригване (Фиг.4)⁵

1. Фронтална издатина/чело
2. Фронтална кухина
3. Времева издатина
4. Времева кухина
5. Най-висока точка на ухото/арка
6. Най-висока точка на главата
7. Корона
8. Оксипитална кост
9. Точка на заобляне на главата

Фиг. 4: Точки на главата ⁵

В) Техника при изпълнение на FADE⁶.

1.	От горе надолу	Номер 2 (6мм) Номер 1,5 (4,5мм) Номер 1 (3мм) Номер 0.5 (1,5мм)
2.	От долу нагоре	Номер 2 (6мм) 0 – гайда ⁷ Номер 0.5 (1,5мм) Номер 1 (3мм) Номер 1,5 (4.5мм)

Г) Видове движения на машинката при подстригване FADE

- **Up и Down (Горе и Долу).** Това са движения само на предмишница. Движенията се извършват само с лакът, китката е неподвижна.
- **C-motion (С- движение)** – Работим с лакът и китка.
- **Flick (Плъзгане)** – Работим само с китка.
- **Corner (Ъгъл)** – Работим само с ъгъла на машинката. Той реже по-малко, отколкото цялото острие.

⁵ 4: Точките на главата

⁶ **Outline** – наричаме различното оформяне на врат.

Бленд – преливане

⁷ **Гайда** – наричаме водещата линия, която е максимално къса и обрана.

Д) Различни форми и видове на FADE - Фиг.5 ⁸

	<p>Extended</p>	<p>При тази форма нямаме линия на маса, нямаме плътност. Всичко е прелято, бавно и красиво, от нулата до линията на масата в полупространството.</p>
	<p>Not extended</p>	<p>При тази форма имаме линия на маса. Всичко е прелято, бавно и красиво, от нулата до линията на масата в полупространството.</p>
	<p>Middle Fade (средно преливане)</p>	<p>Нашата нула гайда започва от най-издадената част на слепоочието и преминава в оксипитала.</p>
	<p>High Fade (високо преливане)</p>	<p>Нашата нула гайда започва от фронталната кухня и преминава в точката на заобляне на главата.</p>
	<p>Temple Fade (преливане около слепоочието)</p>	<p>Най-високата точка е нашата арка над ухото. Гайдата може да бъде заоблена арка или права арка.</p>
	<p>Neck Fade (преливане около врата)</p>	<p>Има права или заоблена черта в задната част, където е вратът, но не по-високо от меката част на ухото. Ако вратът е подълъг, правим по-заоблен фейд, но се стараем да не го качваме на горе.</p>
	<p>Taper Fade (конусно преливане)</p>	<p>Подходящ за всяка прическа, това е комбинация между двата последни фейда. Къс врат и късо слепоочие. В зоната на ухото трябва да е леко по-тъмно.</p>
	<p>Neck Fade (преливане около врата)</p>	<p>Има права или заоблена черта в задната част, където е вратът, но не по-високо от меката част на ухото. Ако вратът е подълъг, правим по-заоблен фейд, но се стараем да не го качваме на горе.</p>
	<p>Mohawk Fade (индианско преливане)</p>	<p>Така наречения индиански фейд. При него имаме триъгълник в задната част, като той не трябва да е изнесен по-високо от ъгъла на слепоочието.</p>

Е) Плюсове и минуси при техниките на изпълнение

При техниката от горе надолу контрастът е по-малък във всяка една форма и ъгъл. Тази техника се работи само с Up/Down движение.

При техниката от долу нагоре имаме по-голям контраст, можем по-лесно да развалим формата и работим с флик движения.

При комбинирания фейд имаме регулиран контрол на линията на контраста, запазване на формата на прическата. Чисто 0 гайда.

ВЪПРОСИ ЗА ПОДГОТОВКА

- *Кои са необходимите инструменти при мъжко подстригване?*
- *Колко са точките на глава при мъжко подстригване?*
- *Кои форми при FADE познавате?*

2. СЪВРЕМЕННИ ТЕНДЕНЦИИ В ДАМСКОТО ПОДСТРИГВАНЕ

Модата се мени всеки сезон, както модата в дрехите, така и в прическите. В ерата на интернет е лесно да се информираме за модните тенденции. Големите козметични компании са водещи в налагането на тенденциите във фризьорството. Всеки сезон те представят модната линия в подстригването и в цветовете.

2.1. Модни дамско подстригване „БОБ“

Подстригването „Боб“ във всички разновидности води началото си от Англия от шейсетте години. Характерното за това подстригване е овалната форма на деграде (етажиране). Прическата е универсална и е подходяща за всяка възраст и всеки тип коса. Преди да пристъпите към подстригването, е необходимо да се направи подробна диагностика.

Диагностиката започва с диалог с клиента. Диалог се създава, като се задават отворен тип въпроси. Отворен тип въпроси са такива, с които клиентът не може да ни отговаря с „да“ и „не“. Този диалог е важен, за да се уточнят всички детайли за подстригването: бретон, контур, дължина, форма.

2.2. Последователност при подстригване “БОБ“

Стъпка 1. Подстригване на дължината и бретона (Фиг. 6). Това наричаме рисунката на прическата. Работи се директно в масата на косата.

Фиг.6: Бретон и контур ⁹

⁹ Фиг.6: Бретон и контур

10

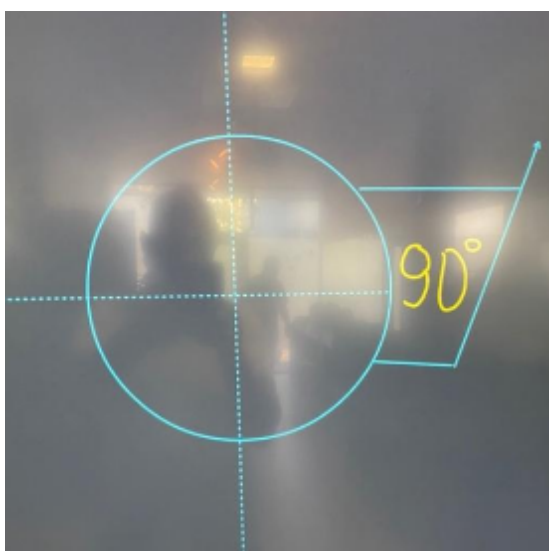

11

12

Стъпка 2. Създаването на формата. Работи се на 90 градуса покачваща ножица (Фиг.7). Започваме с лице към огледалото и завършваме с гръб. Така запазваме посоката на ножицата.

90 градуса покачваща ножица ¹³

Фиг.7: Работа по форма 90 градуса покачваща ножица ¹⁴

¹⁰ Дължина

¹¹ Дължина

¹² Дължина

¹³ 90 градуса покачваща ножица

¹⁴ Фиг. 4 Работа по форма 90 градуса покачваща ножица

Стъпка 3. Съединения между дължина и форма. (Фиг.8)

Фиг. 8: Съединения между дължина и форма ¹⁵

Стъпка 4. Стайлинг. При избор на стайлинг (Фиг. 9) се взема предвид желанието на клиента, като е препоръчително да бъде направен така, че да подчертава подстригването.

Фиг. 9: Стайлинг ¹⁶

ВЪПРОСИ ЗА ПОДГОТОВКА

- Колко стъпки следваме при подстригване „БОБ“?

¹⁵ Фиг. 8 Съединения между дължина и форма

¹⁶ Фиг.9: Стайлинг

3. СЪВРЕМЕННИ ТЕНДЕНЦИИ В ДЕТСКОТО ПОДСТРИГВАНЕ

Подстригването на деца във фризьорски салон е по-специфично от това да подстригваме останалите клиенти. Колкото по-малки са, толкова са по-нетърпеливи и понякога правят резки движения и е необходимо повече внимание, за да не ги нараним. Добре е да съветвате вашите клиенти да водят децата си с тях, когато ви посещават, за да свикват с обстановката и да не се притесняват при посещение за подстригване. Вече има и специализирани салони само за деца, в които има по-различна атмосфера, наподобяваща клуб за забавление. Работните зони са обособени, така че децата да се забавляват, докато фризьорът работи с тях. Работните столове, пелерини и помощни средства наподобяват анимационни герои и са с изображения на актуални детски филми.

При детските прически също има мода, като тя е вдъхновена от детските филми или от герои, на които искат да приличат. В по-голяма възраст детските прически не се различават от прическите на по-големите. Момчетата подражават на спортисти, влогъри, геймъри и др., а момичетата - на актуални поп изпълнители. Не е препоръчително да третирате косите с химическа процедура при деца до 16г.

В тийнейджърска възраст косите на децата се омазняват (образуват повече себум) по-често и е необходимо да се третират с подходящи шампоани и грижи (маски, балсами). Децата харесват и се радват подстригването да завършва със стайлинг. За момичетата можете да предложите различни видове плитки, навиване с маша или преса. Момчетата харесват да бъдат стилизирани с вакса, гел и други стилизиращи продукти. Създайте навици на вашите клиенти още от малки.

3.1. Диагностика

- Разговор с родителя или детето, за да разберем подробности за желаната прическа.
- Текстура (къдрава, права, чуплива, смесена)
- Натура (дебелина, гъстота на косъма)
- Растеж
- Уточняваме – дължина и форма
- Дали ще има бретон и с каква линия и дължина
- Как ще се стилизира прическата

Фиг. 10: Видове детски прически

3.2. Модни детски подстригвания

Модата при детските подстригвания не е по-различна от модата при възрастните. Техниките, които се използват, са същите. (Фиг.10)¹⁷

ВЪПРОСИ ЗА ПОДГОТОВКА

- Кои видове детски прически познавате? Избройте ги.

¹⁷ Фиг.10 Видове детски прически

РАЗДЕЛ III

**КОНКУРСНИ
ПРИЧЕСКИ**

1. КОНКУРСНИ ДАМСКИ ПРИЧЕСКИ

Конкурсите и конкурсните прически са част от развитието на всеки млад фризьор. На тези конкурси фризьорът изразява себе си и собствената си визия за мода. Конкурсните дисциплини имат строги правила, по които се оценяват. Както в ежедневната мода, така има мода и в конкурсните фризури. Модните тенденции във фризьорството се менят с всяка година и е важно да се следят, за да се подготви моделът по модната линия за сезона. Подготовката за конкурс изисква избор на модел, тоалет, грим, аксесоари и изпипване на всеки детайл от прическата. Конкурсите се организират от национални и световни организации. Лидер в световните конкурси са фризьорите на Русия, Южна Корея, Франция, Италия.

Познавате ли такива организации и кои са те?

1.1. Състезателни дисциплини

- Дневна дамска прическа
- Вечерна дамска прическа
- Салонно подстригване - дамско/мъжко
- Кок
- Сватбена прическа
- Цялостна модна визия - дамско/мъжко
- Класическа мъжка прическа

1.2. Дневна прическа

Дневната прическа (фиг.11)¹⁸ се изпълнява на предварително подстригана и оцветена коса. Подстригването и оцветяването са в модната линия. Цветовете са повече от един, за да се подчертае фризура. При тази дисциплина моделът е с мокра и гладко сресана назад коса. Задачата трябва да се изпълни за 18 минути, след което жури оценява работата на фризьора. Разрешени са използването на сешоар, четки за сешоар, преса, маша и всички видове стилизиращи инструменти. Системата за оценяване е точкова. Максималният брой точки за изпълнение е 30 т.

Фиг. 11: Дневна дамска прическа ^{18 19}

¹⁸ Фиг.11 Дневна дамска прическа

¹⁹ Източник: [OMC World Cup](#)

1.3. Вечерна прическа

Вечерната прическа (Фиг. 12)²⁰ се изпълнява на същия модел от дневната прическа. Косата се разресва и с помощта на допълнителни кичури коса се изработва вечерна визия. Времето за изпълнение е 35 минути. Разрешени са всички видове инструменти и стилизиращи продукти. Системата за оценяване е точкова. Максималният брой точки за изпълнение е 30 т.

Фиг. 12: Вечерна дамска прическа^{20 21}

1.4. Салонно подстригване

Салонното подстригване (Фиг.13)²² е съобразено с модните тенденции в цветовете и линиите. При тази дисциплина моделът е оцветен предварително в минимум два цвята, за да се подчертаят отделните елементи от фризура. Дължината на косата след подстригването трябва да е минимум 4 см. Оценяват се различните дължини и обеми, подчертани с подстригването и цвета. Времето за изпълнение е 35 мин. Системата за оценяване е точкова. Максималният брой точки за изпълнение е 30 т.

Фиг. 13: Салонно подстригване^{22 23}

1.5. Кок

В тази дисциплина моделът е с дълга и предварително оцветена и стилизирана коса. Кокът (фиг. 14)²⁴ се изпълнява само с естествената коса. Забранено е използването на допълнителна коса, подплънки, мрежички за кокове. Разрешени са всички инструменти и стилизиращи продукти. Времето за изпълнение е 35 мин. Системата за оценяване е точкова. Максималният брой точки за изпълнение е 30 т.

Фиг.14: Кок^{24 25}

²⁰ Фиг. 12 Вечерна дамска прическа

²¹ Източник: [OMC World Cup](#)

²² Фиг. 13 Салонно подстригване

²³ Източник: [OMC World Cup](#)

²⁴ Фиг. 14 Салонно подстригване

²⁵ Източник: [OMC World Cup](#)

1.6. Сватбена прическа

При дисциплината сватбена прическа (Фиг. 15)²⁶ моделът е с предварително стилизирана коса. Прическата се изпълнява само с естествената коса на модела. Не са разрешени допълнителни коси. Разрешено е използването на подплънки, мрежички за кок и всички видове инструменти и аксесоари за коса. Времето за изпълнение е 35 мин. Системата за оценяване е точкова. Максималният брой точки за изпълнение е 30 т.

Фиг. 15: Сватбена прическа ^{26 27}

1.7. Цялостна модна визия

В тази визия моделът трябва да изглежда, като от корица за списание. Оценяват се предварително направените цветове, подстригване и стилизиране. Тоалетът трябва да е съобразен с цялостната визия. (фиг. 16)²⁸. Времето за изпълнение е 15 мин. Системата за оценяване е точкова. Максималният брой точки за изпълнение е 30 т.

Фиг. 16: Цялостна модна визия ^{28 29}

ВЪПРОСИ ЗА ПОДГОТОВКА

- В кои състезателни дисциплини участват фризьорите по време на конкурси?
- Какво е характерно за салонното подстригване?

²⁶ Фиг. 15: Сватбена прическа

²⁷ Източник: [OMC World Cup](#)

²⁸ Фиг. 16: Цялостна модна визия

²⁹ Източник: [OMC World Cup](#)

2. КОНКУРСНИ МЪЖКИ ПРИЧЕСКИ

2.1. Салонно подстригване

Салонното подстригване (Фиг. 17)³⁰ е съобразено с модните тенденции в цветовете и линиите. При тази дисциплина моделът е оцветен предварително в минимум два цвята, за да се подчертаят отделните елементи от фризура. Дължината на косата след подстригването трябва да е минимум 4 см. Оценяват се различните дължини и обеми, подчертани с подстригването и цвета. Времето за изпълнение е 35 минути. Максималният брой точки за изпълнение е 30 т.

Фиг. 17: Салонно мъжко подстригване ^{30 31}

2.2. Класическа мъжка прическа

При класическата мъжка прическа (фиг.18)³² моделът е оцветен предварително (обикновено в черен цвят). Моделът е с мокра коса и се подстригва и стилизира на сцената. Времето за изпълнение е 35 минути. При подстригването се използва само ножица и гребен. Забранено е използването на машинка за подстригване. Всички преливания от късо към дълго се изпълняват само с ножица и гребен. При стилизирането моделът се изсушава назад, като предната част от фризура трябва да е повдигната и да бъде с височина 4 см. Разрешени са всички стилизиращи продукти. Времето за изпълнение е 35 минути. Системата за оценяване е точкова. Максималният брой точки за изпълнение е 30 т.

Фиг. 18: Класическа мъжка прическа ^{32 33}

ВЪПРОСИ ЗА ПОДГОТОВКА

- Какво е забранено да се използва при класическата мъжка прическа по време на конкурс?
- Колко е времето за изпълнение при салонното подстригване при конкурсните мъжки прически?

³⁰ Фиг. 17 Салонно мъжко подстригване

³¹ Източник: [OMC World Cup](#)

³² Фиг. 18 Класическа мъжка прическа

³³ Източник: [OMC World Cup](#)

РАЗДЕЛ IV

**БОЯДИСВАНЕ
НА КОСА**

1. ОСНОВНИ ПРАВИЛА В КОЛОРИМЕТРИЯТА

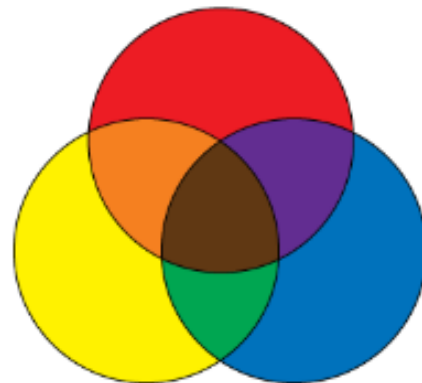

Цветът е елемент на зрителните усещания, дължащ се на различното възприемане на светлината от различните участъци на спектъра.

Хората използват боядисването с цел промяна на вида на косата си от векове. Силно повлияна от развитието на химията, гамата цветове и продукти за коса днес е всеобхватна. Но преди да пристъпим към практическата част е нужно да усвоим основната теория на науката колориметрия.

Какво представлява цветът?

В колориметрията използваме цветния модел RYB (red, yellow, blue), при който червеният, жълтият и синият пигмент се използват като **основни цветове**. При смесването им в равни количества, получаваме кафяво. Те съществуват самостоятелно в природата и не могат да бъдат получени при смесване на други цветове. Благодарение на тези три цвята съществува гамата от всички цветове, които познаваме (Фиг.19)³⁴.

Фиг. 19: Трите основни цвята ³⁴

Вторичните цветове (Фиг.20)³⁵ са резултат от смесването на равни количества от два от основните (първични) цветове.

Фиг. 20: Вторични цветове ³⁵

³⁴ Фиг. 19: Трите основни цвята

³⁵ Фиг. 20: Вторични цветове

№	Височина на тона	Количество синьо	Количество червено	Количество жълто
10	Мн. мн.св. русо			
9	Мн.св. русо			
8	Св. русо			
7	Русо			
6	Т. русо			
5	Св. кестеняво			
4	Кестеняво			
3	Т. кестеняво			
2	Кафяво			
1	Черно			

Фиг. 21: Височина на тона

Във всеки натурален цвят количеството на синьо, червено и жълто е в равни количества, но в различна концентрация. Колкото по-голяма е концентрацията, толкова по-тъмен е цветът и съответно - колкото по-малка е концентрацията, толкова по-светъл е цветът.

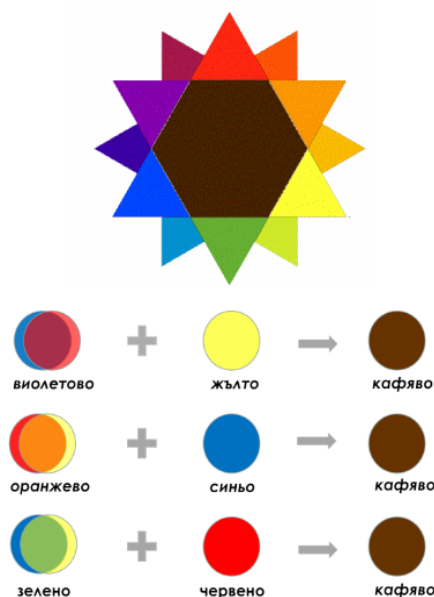

ВЪПРОСИ ЗА ПОДГОТОВКА

- *Кои са трите основни цвята в колориметрията?*
- *Как получаваме вторичните цветове?*
- *Какъв цвят ще получим, ако имаме равни количества на количество синьо, жълто и червено във височината на тона?*

2. НЕУТРАЛИЗАЦИЯ / МАРОНИЗАЦИЯ

Неутрализация / Маронизация³⁶ е процес, връщащ натуралния кафяв цвят, чрез добавяне на един или два липсващи основни цвята. (Фиг.22)³⁷

Фиг. 22: Неутрализация³⁷

Срещуположните цветове в цветното колело се неутрализират.

Пример:

- жълто неутрализираме с лилаво
- оранжево неутрализираме със синьо
- червено неутрализираме със зелено

ВЪПРОСИ ЗА ПОДГОТОВКА

- Какъв процес е неутрализацията?

³⁶ *Maron* – кафяво (фр. език)

³⁷ Фиг. 22: Неутрализация

3. ВИСОЧИНА НА ТОНА И ФОНОВЕ НА ИЗСВЕТЛЯВАНЕ

Скала на височината на тона и фонове на изсветляване

Скалата на височината на тона определя естествените цветове на косата в цифри от 1 до 10. Провокираното и естественото изсветляване представляват реакция от кислорода върху косъма (оксидация). Когато косъмът се окисли, изчезват първо гранулните пигменти и се разкриват червено - оранжевите и жълтите оттенъци. Това наричаме фон на изсветляване.

Всяка височина на тона (Фиг. 23)³⁸ отговаря на точно определен фон на изсветляване.

№	Височина на тона	Процес на оксидация	Фонове на изсветляване	
10	Мн. Мн.светло русо	→	Много светло жълт	10,03
9	Мн.светло русо	→	Светло жълт	9,03
8	Светло русо	→	Жълт	8,3
7	Русо	→	Жълто - оранжев	7,43
6	Тъмно русо	→	Оранжев	6,4
5	Светло кестеняво	→	Червено - оранжев	5,64
4	Кестеняво	→	Червен	4,6
3	Тъмно кестеняво	→	Тъмно червен	
2	Кафяво	→	Тъмно червен	
1	Черно	→	Тъмно червен	

Фиг. 23: Височини на тона³⁸

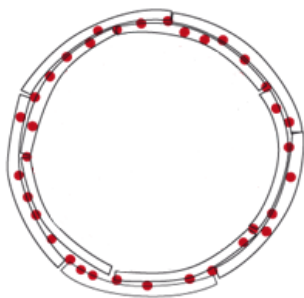
ВЪПРОСИ ЗА ПОДГОТОВКА

- Какво наричаме фон на изсветляване?

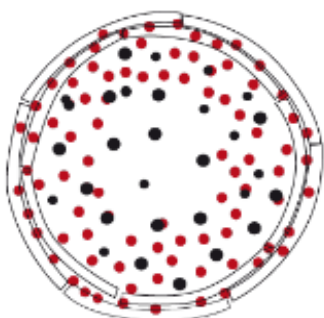
³⁸ Фиг. 23: Височини на тона

4. ФАЗИ ПРИ БОЯДИСВАНЕ

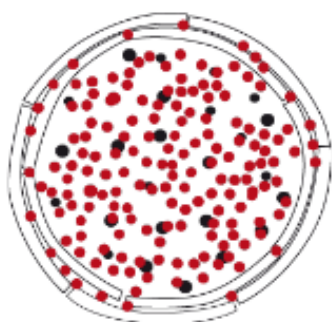
В зависимост от силата на оксиданта и проникването на колорантите в различна дълбочина в косъма, съществуват три типа боядисване.

- **Директно** (полутрайно, тон върху тон). Осъществява се с продукти, съдържащи един елемент (шампоан оцветител, балсам оцветител). При този тип боядисване липсват оксидант и алкален агент. Използват се за неутрализиране на нежелани оттенъци или промяна на оттенъка на косата.

- **Тон върху тон** (полутрайно). В тази категория се включват безамонячни бои със слаб оксидант и ниско съдържание на алкален агент.

- **Боядисване с окислителен процес** (трайно). Продукти, съдържащи силен оксидант и силен алкален агент. Включва два взаимодопълващи се елемента – боя и оксидант.

Класическите трайни бои за коса предлагат три възможности:

- Потъмняване
- Боядисване на същата височина на тона (тон върху тон)
- Изсветляване

По време на боядисването на косата, алкалният агент (амоняк, моноетаноламин) отваря косъма, за да проникне в него заедно с оксиданта и колорантите. Отделеният кислород изсветлява, като оксидира пигментите на косъма, което ни дава фона на изсветляване.

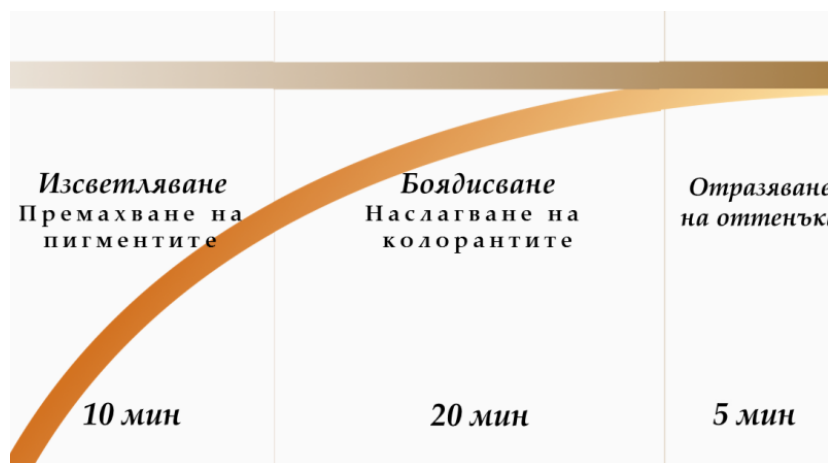
• **Фази на протичане на химичния процес по време на боядисване (Фиг.24)³⁹**

Фаза 1: Косъмът се отваря

Фаза 2: Окислява се естественият пигмент на косата до поява на фон на изсветляване

Фаза 3: Депозират се изкуствените пигменти

Фаза 4: Отразва се отнежка

Фиг.24: Фази при боядисване ³⁹

Всяка марка препоръчва строго определено време на действие. Прекъсвайки процеса преди края му няма да постигнем максимално добро проявяване на цвета, а резултатът ще е по-тъмен и по-нетраен.

Боядисването е наслаждане на два цвята – този от фона на изсветляване и този от нанесения цвят.

Амонячните и безамонячните бои се смесват с оксидант (активатор), съдържащ водороден пероксид: H_2O_2 . На опаковката на всеки продукт можем да видим процентното съдържание на водороден пероксид, както и обема кислород, който се освобождава по време на боядисване.

Например:

3%	10 Vol.
6%	20 Vol.
9%	30 Vol.
12%	40 Vol.

Всяка марка боя за коса има специфични правила за работа – съотношение на смесване на боя – оксидант, време на действие, изсветляваща сила на оксиданта.

За това е от изключителна важност да познаваме марките, с които работим. В противен случай, при неправилно съотношение или сила на оксиданта, рискуваме:

- Много слаб оксидант – недостатъчно изсветлена коса
- Много силен оксидант – ненужно третиране на косата и преекспониран или прозрачен цвят
- Голямо количество оксидант – разреждане на колорантите
- Недостатъчно оксидант – недостатъчно изсветлена коса

ВЪПРОСИ ЗА ПОДГОТОВКА

• *Колко и какви фази имаме при протичане на химическия процес по време на боядисване?*

• *Амонячните и безамонячните бои се смесват с, който съдържа*?

³⁹ Фиг. 24: Фази при боядисване

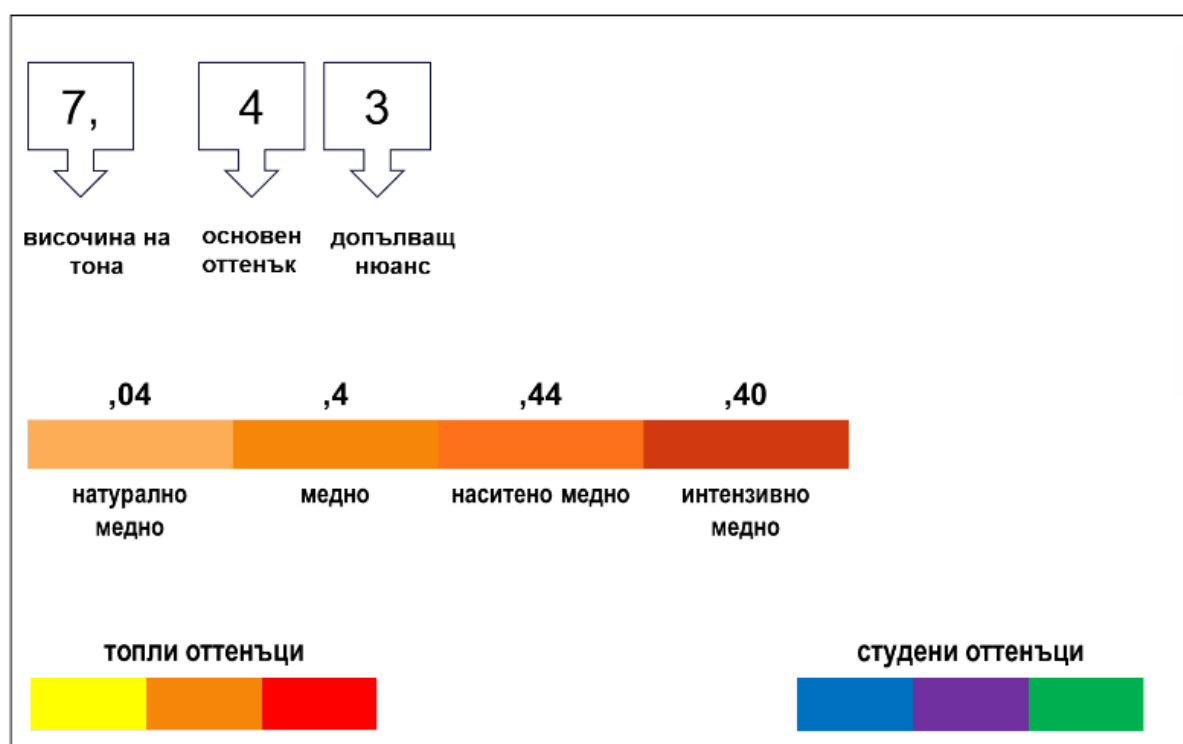
5. НОМЕРАЦИЯ И ИНТЕНЗИТЕТ НА ЦВЕТОВЕТЕ

Всяка марка обозначава отненъците си по различен начин – с букви и цифри (Фиг. 25)⁴⁰.

С първата цифра се обозначава височината на тона - колко светъл или тъмен е цветът.

С първата цифра след разделението (точка, запетая, черта) се обозначава основният отненък. Той определя дали цветът е топъл или студен.

С втората цифра след разделението (точка, запетая, черта) се обозначава вторичният (допълващият) нюанс. Неговата функция е да подсили или да тушира основния отненък.

Фиг. 25: Номерация на цветовете ⁴⁰

⁴⁰ Фиг. 25: Номерация на цветовете

• **Интензивност и прочитане на цвета:**

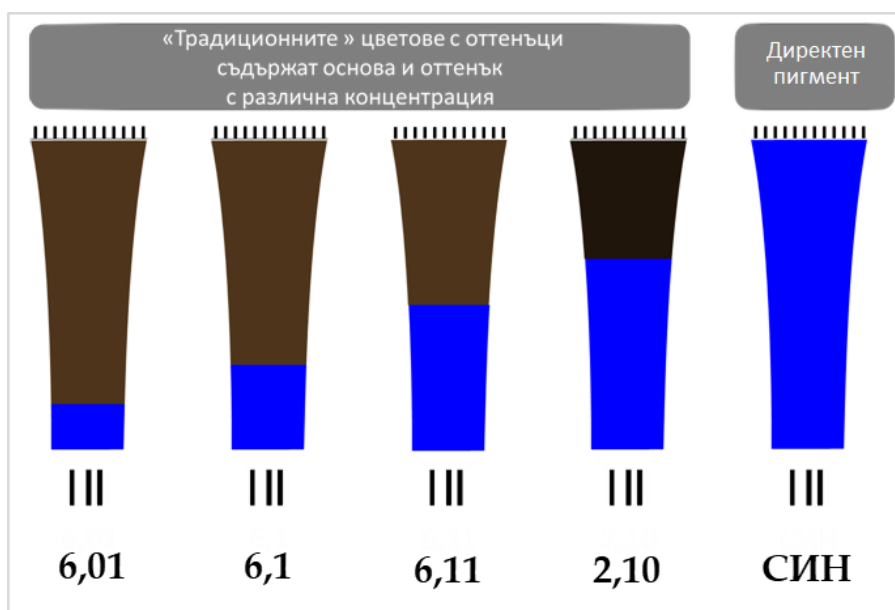
Пример (Фиг. 26):

5,04 – Светло кестеняв натурално меден ✖ 01 пъти оттенък, разделен на 10

6,4 – тъмно рус меден ✖ 1 път интензивност на оттенъка

7,44 – русо наситено медно ✖ 2 пъти оттенък, умножен по 2

8,40 – светло рус интензивно меден ✖ 10 пъти оттенък, умножен по 10

Фиг. 26 Прочитане на цвета

ВЪПРОСИ ЗА ПОДГОТОВКА

- Всяка марка обозначава оттенъците си по различен начин – с букви и цифри. Какво определя втората цифра след разделението?

6. ДИАГНОСТИКА

Диагностиката е задължителна стъпка преди да преминем към процеса на боядисване и се прави в следната последователност:

1. Определяме височината на тона на естествения цвят на клиента (Скала на височината на тона)

2. Определяме процента на бяла коса, ако има такава. Бялата коса е прозрачна, в нея липсва пигмент и няма фон на изсветляване. При боядисването ѝ важат специални правила на работа

- Под 50% бяла коса можем да работим директно с желаните от клиента цвят
- Над 50% бяла коса трябва да направим смес за покритие – равни части желан цвят и натурален цвят на същата височина на тона

Пример: $\frac{1}{2}$ 6,12 (желан цвят) + $\frac{1}{2}$ 6 (натурален цвят на същата височина на тона)
 $\frac{1}{2}$ 7,34 (желан цвят) + $\frac{1}{2}$ 7 (натурален цвят на същата височина на тона)

3. Определяме дължината на израстналия естествен корен, за да определим метода на работа

4. Определяме височината на тона по дължините

5. Определяме отненъците по дължините

6. Определяме височина на тона по връхчетата

7. Определяме отненъците по връхчетата

8. Определяме чувствителност (поръзност) на косата

9. Проучваме историята на косата (с какви продукти е обработвана в близкото минало)

10. Проучваме желанието на клиента

11. Определяме съвместимост на отненъците

12. Адаптираме техника на работа спрямо желанието на клиента и състоянието на косата.

ВЪПРОСИ ЗА ПОДГОТОВКА

- *От какво е част определянето на отненъците по връхчетата?*

7. ТЕХНИКИ НА РАБОТА

7.1. Първо боядисване на естествена коса на същата височина на тона или по-тъмно:

1. Нанасяме корен
2. Моментално изтегляме по дължините
3. Засичаме време на действие

7.2. Първо боядисване на естествена коса с изсветляване

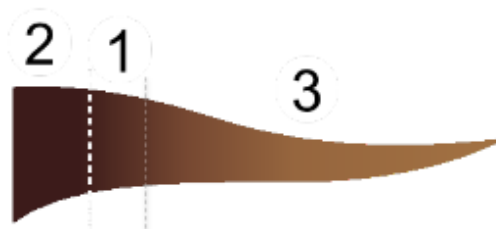
1. Нанасяме дължини и връхчета на 2 см от скалпа. Скалпът излъчва телесна топлина, докато дължините и връхчетата приемат стайната температура. Поради температурната разлика, ако нанесем едновременно цялата коса, коренът ще стане по-светъл от дължините). За по-равномерен резултат можем да използваме по-слаб оксидант в корена и по-силен по дължините.
2. Нанасяме корен
3. Засичаме време на действие

7.3. Израстнали корени (поддръжка на цвят)

- За покритие на бяла коса започваме нанасянето на боята от зоните с най-голям % БК⁴¹.
- При изсветляване – започваме нанасянето от зоната, която има нужда от най-силно изсветляване. В масовия случай започваме нанасянето от задните сектори, тъй като косата в тилната част е по-плътна и по-тъмна от тази в теменната част и има нужда от повече време, за да достигне до желанния резултат.

Ако естественият корен е израстнал над 2 см, прилагаме техника естествена коса.

1. Нанасяме междинната част на 2 см от скалпа
2. Нанасяме корен
3. Нанасяме дължини и връхчета

Фиг. 27: Поддръжка на цвят⁴²

При поддръжка на цвят е препоръчително да използваме стандартен оксидант в корена и по-лек по дължините. Функцията на оксиданта е да изсветли, но вече боядисаната коса не може да бъде изсветлена с боя и няма нужда от агресивен метод за депозиране на пигментите. Резултатът би бил излишно третиране на косата.

⁴¹ Бели коси

⁴² Източник L'Oréal Professionnel

а. Потъмняване на коса/Предпигментация

Предпигментацията е връщане на липсващия пигмент в косата. Използва се като техника на работа, когато искаме да потъмним косата с повече от 1 тон.

Повечето бои имат функцията да потъмняват с до 2 тона. В такъв случай:

1. Нанасяме желания цвят в корена
 2. Правим смес за участъците, които желаем да потъмним с:
 - $\frac{1}{2}$ желан цвят + $\frac{1}{2}$ златист цвят един тон по тъмен
- Пример: корен – 6,23; дължини и връхчета - $\frac{1}{2}$ 6,23 + $\frac{1}{2}$ 5,3

Ако желаем да потъмним косата с повече от 2 тона, правим предбоядисване в два етапа (съществуват различни методи за предпигментация).

Пример:

1. Избираме цвят, отговарящ на фона на изсветляване на височината, на която желаем да потъмним.
2. Правим смес с оксидант и нанасяме участъците, които желаем да потъмним.
3. Изчакаме до постигане на нужния фон на изсветляване.
4. Измиваме косата и я подсушаваме на 100%
5. Нанасяме корен и моментално дължини с желания цвят.

Пример:

Коса на височина на тона 10 с желание на клиента - натурален цвят на височина на тона 6.

- Фонът на изсветляване на ВТ 6 е оранжев. Избираме цвят 6,34 (тъмно рус златисто меден)
- Правим смес $\frac{1}{2}$ 6,34 + $\frac{1}{2}$ оксидант 3% (10 Vol.)
- Нанасяме участъците, които желаем да потъмним
- Изчакаме до постигане на нужния фон на изсветляване (под наблюдение)
- Измиваме и подсушаваме косата на 100%
- Нанасяме желания цвят в корена и моментално изтегляме по дължините (препоръчително е да се използва по-лек оксидант по дължините)
- Засичаме време на действие

ВЪПРОСИ ЗА ПОДГОТОВКА

- *На колко сантиметра от корена нанасяме дължините и връхчетата при пълно боядисване на естествена коса с изсветляване?*
- *От какво зависи времето на действие при нанасянето на боята?*
- *Каква е функцията на оксиданта?*

8. СЪВМЕСТИМОСТ НА ОТТЕНЪЦИТЕ

За постигането на един перфектен цвят е важна всяка стъпка от диагностиката на косата. Ако основата на косата на клиента и желаният цвят са несъвместими, е нужно да адаптираме персонализиран метод на работа.

Примери:

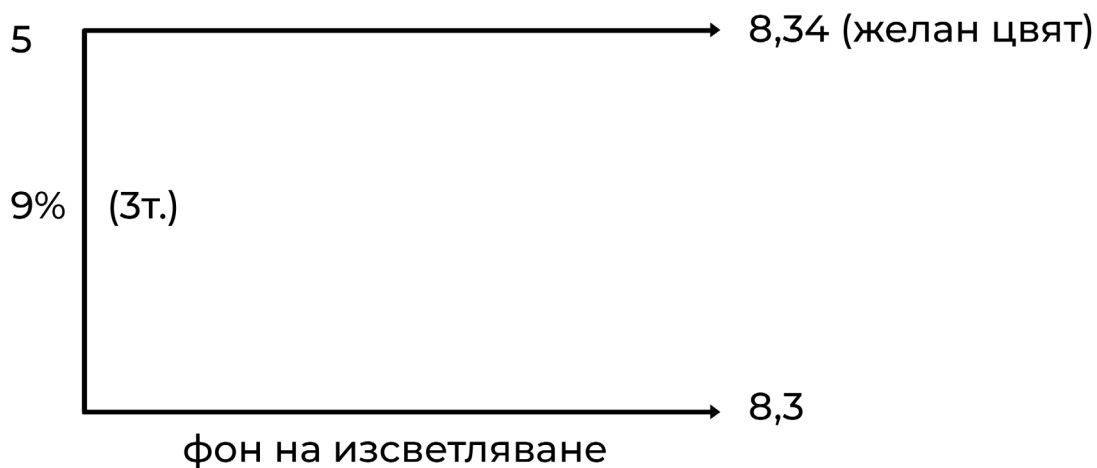
- **върху основа 8,3** - нанасяме 8,43 (работим директно с желания цвят, тъй като отненъците са топли / съвместими и медният отненък е по-силен от златистият, съответно ще се отрази)
- **върху основа 6,64** - нанасяме 6,3 (отненъците са съвместими, но червено-медният отненък е по-силен от златистия и няма да получим желания резултат. Нужно е да почистим нежелания отненък и тогава да пристъпим към нанасяне на желания цвят)
- **върху основа 7,1** - нанасяме 7,3 (отненъците са несъвместими. Ако нанесем желаният топли златист цвят върху пепелната студена основа, ще получим цвят със зелен отненък: жълт + син = зелен)
- **върху основа 5,4** - нанасяме 5,6 (отненъците са съвместими. Червеният отненък е по-силен от медния, съответно можем да работим директно с желания цвят)

В Колориметрията има методи за раздробяване на цветовете, за да можем да изчислим какъв резултат ще получим преди да пристъпим към процеса на боядисване. Поставяме цветовете в колориметрична матрица:

Нека приемем, че:

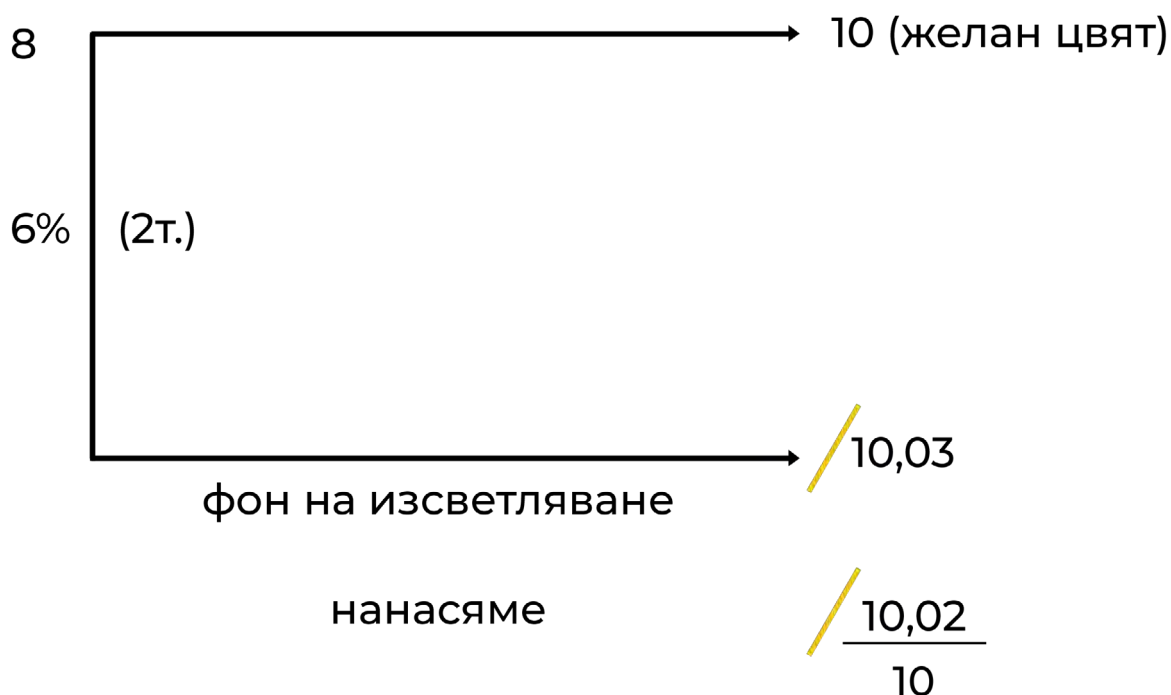
- 6% - изсветлява с 2 тона
- 9% - изсветлява с 3 тона

Пример 1: Клиент с натурална база 5 и желан цвят 8,34

Има съвместимост на отненъците. Жълтият фон на изсветляване е по-слаб от нанесения златисто меден цвят. Ще получим желания резултат.

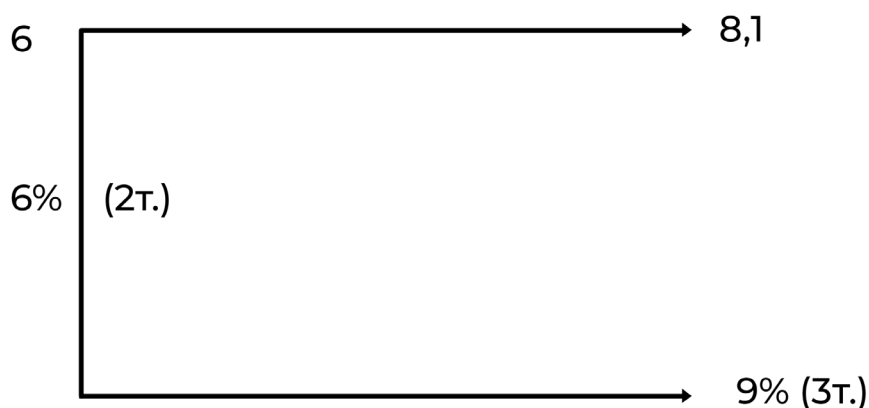
Пример 2: Клиент с натурална база 8 и желан цвят 10

Както вече описахме, при боядисване едновременно се наслагват два цвята – този от фона на изсветляване (получен при оксидирането на косъма) и този от нанесения цвят. Поради тази причина, нанасяйки натурален цвят без отненъци върху естествена коса, резултатът ще е топъл.

За това в този пример, за да неутрализираме златистия фон на изсветляване на височина на тона 10, трябва да нанесем цвят с перлен отненък. Както вече знаем, жълтият пигмент се неутрализира с лилав.

Пример 3: Клиент с натурална база 6 и желан цвят 8,1

фон на изсветляване	1. 8,3	2. 8,3	3. 9,03	4. 8,3
	8,1	8,2	8,12	8,21
	8,7	8	8,1	8,01

В този пример желанието на клиента е с 2 тона по-светъл от естествения пепелен цвят. Можем да постигнем нужното изсветляване с 6% оксидант. Нека да разгледаме вариантите на работа и какъв би бил резултатът:

Вариант 1: Фонът на изсветляване на височина на тона 8 е жълт. Ако нанесем директно желания цвят 8,1, който е пепелен (син пигмент), ще получим цвят със зелен оттенък.

Вариант 2: Вече знаем, че жълто се неутрализира с лилаво. Ако нанесем 8,2 (рус перлено) ще неутрализираме нежелания фон на изсветляване и ще получим натурален цвят.

Вариант 3: Ако използваме по-висок оксидант 9%, който изсветлява с три тона, ще достигнем до височина на тона 9 с фон на изсветляване светло жълт. Нанасяйки цвят 8,12 (рус, пепелно-перлен), допълващият перлен оттенък ще неутрализира нежелания златист и ще получим желания от клиента резултат.

Вариант 4: Нека разгледаме още един пример. Нанасяйки цвят 8,21 (рус, перлено-пепелен) с 6% оксидант, ще достигнем отново до височина на тона 8 и жълт фон на изсветляване. Основният перлен оттенък ще го неутрализира и резултатът ще бъде 8,01 (рус, натурално-пепелен) цвят.

Виждате по колко различни начини може да се подходи към даден казус. Всяка коса е различна като текстура, натура и история и изисква персонализиран подход. Познавайки основните правила на колориметрията, можем да постигнем с лекота желания от клиента и от нас резултат.

ВЪПРОСИ ЗА ПОДГОТОВКА

- Какво ще получим, ако нанесем боя с номерация 7,3 върху основа боя с номерация 7,1?
- С колко тона изсветлява оксидант 9%?

РАЗДЕЛ V

ИЗСВЕТЛЯВАНЕ НА КОСА

1. ВИДОВЕ ИЗСВЕТЛЯВАНЕ НА КОСАТА

Естественото изсветляване представлява реакция на кислорода върху косъма (оксидация). Има няколко фактора, предизвикващи изсветляване на естествената коса:

- **Вятър** – увеличава притока на кислород
- **Влага** - водата е с алкално рН, което предизвиква отваряне на косъма и проникване на кислород.
- **Кислород** – окислява естествените пигменти и предизвиква изсветляване
- **Слънце** (UV лъчи) – ускорява химичния процес

Провокираното изсветляване се извършва с помощта на изсветляващи продукти, които предизвикват по-силна оксидация на пигментите от кислорода във въздуха. Първо изчезва синият пигмент, като най-неустойчив, последван от червения и жълтия. Топлите оттенъци, които се проявяват в следствие на оксидацията на косъма и се наричат фонове на изсветляване. Провокираното изсветляване изисква добро познание на основите на колориметрията и на продуктите за работа. Всяка марка предлага изсветляващи продукти с различна текстура (кремообразна/прахообразна), сила и предназначение.

Използват се няколко термина, в зависимост от техниката на работа:

- **Изсветляване** – променяне от $\frac{1}{4}$ до 4 тона от основния тон
- **Обезцветяване** – променяне от 4 до 7 тона от основния тон
- **Изчистване** – цялостно или частично елиминиране на боя/нежелани оттенъци

Всеки изсветляващ продукт има способността да изсветли една естествена коса с точно определен брой тонове. Но е важно да знаем, че тези правила не важат при обработване на синтетична (вече боядисвана) коса. В такъв случай крайният резултат зависи от качеството на косата и историята ѝ – с какви продукти е третирана в миналото – професионални или не, дали е нанасяна от професионалист или в домашни условия, дали има наличие на изсветляващи техники. Към всеки случай се подхожда строго индивидуално.

Ако не познаваме косата на клиента, е препоръчително да направим тест. Прави се, като се отрязва тънък кичур от задната, междинна част на косата, в максимална близост до естествения корен. Нанасяме кичура с изсветляващ продукт и го затваряме в меш или фолио. Предприемайки тази стъпка, ще можем да предвидим крайния резултат – колко ще изсветлее косата, дали ще изсветлее равномерно или на петна, какво ще бъде качеството ѝ след изсветляващата процедура. По този начин ще осигурим нашето собствено спокойствие и това на клиента и ще можем да изберем подходящ метод на работа, адаптиран към клиента и желания от него резултат.

ВЪПРОСИ ЗА ПОДГОТОВКА

- *Какви могат да бъдат причините за изсветляване на естествената коса?*
- *Какво означава терминът обезцветяване?*

2. СЪПКИ ЗА ДИАГНОСТИКА НА КОСАТА И СКАЛПА

Първата и най-важна стъпка преди да преминем към промяна на визията на клиента е диагностиката. Следваме същите стъпки, описани в темата за основи на колориметрията, като използваме диагностична карта (Фиг. 28)⁴³:

ПОДРОБНА ДИАГНОСТИКА АДАПТИВНО ТЕХНИЧЕСКО РЕШЕНИЕ

ЕСТЕСТВЕНА БАЗА	
% БЕЛИ КОСИ	
ДЪЛЖИНА НА КОРЕНА	
ВИСОЧИНА НА ТОНА ПО ДЪЛЖИНИТЕ	
ОТТЕНЪЦИ ПО ДЪЛЖИНИТЕ	
ВИСОЧИНА НА ТОНА ПО КРАИЩАТА	
ОТТЕНЪЦИ ПО КРАИЩАТА	
ЧУВСТВИТЕЛНОСТ НА КОСАТА	
ЖЕЛАНИЕ НА КЛИЕНТА	
СЪВМЕСТИМОСТ НА ОТТЕНЪЦИТЕ	
ФОНА НА ИЗСВЕТЛЯВАНЕ	
Адаптирана техника:	

Фиг. 28: Диагностична карта за подробна диагностика и адаптивно техническо решение ⁴³

При диагностиката преди промяна на цвят е много важно да обърнем внимание на историята на косата. Обработването на синтетична коса е по-трудоемко и непредвидимо от това на естествена коса. Ако косата е боядисвана в домашни условия, има голяма вероятност да не е нанесена равномерно и да изсветлее на петна. Друга пречка за постигане на желания резултат е къната, която е на растителна основа. Всички бои и продукти за изсветляване на коса действат, като отварят кутикулата и променят кортекса, внасяйки или изнасяйки пигменти. Това е основната разлика между тях и къната, която не прониква в косъма, а действа единствено върху външния слой, образувайки „филм“ върху косъма. Нанасяйки боя върху къна, няма да получим желания цвят, тъй като образуването от къната „филм“ пречи на проникването на съставките на боята в кортекса на косъма.

Аналогичен е резултатът при обезцветяване или изсветляване на косата. Резултатът е непредвидим. Поради образувалата се химична реакция между металните соли в къната и боята, са възможни следните последствия: липса на разлика в цвета преди и след процедурата; поява на нежелани оттенъци – лилави, зелени, червени; топлинна реакция, която може да доведе до изгаряне на косъма.

За правилната диагностика е важна свободната комуникация с клиента. При несигурност от наша страна относно която и да е стъпка от диагностиката, е препоръчително да не пристъпваме към работа преди да направим тест на косата и преди да се убедим в желания от клиента резултат. Най-правилният метод е боравенето със снимков материал и обсъждането на всеки детайл от представената от клиента визия.

3. ВИДОВЕ ИЗСВЕТЛЯВАЩИ ПРОДУКТИ

Козметичната индустрия днес предлага изключително разнообразие от изсветляващи продукти с различно предназначение и улесняващи максимално фризьорите в динамичната им работна среда.

Изсветляващи продукти	Описание
Мултифункционални изсветляващи продукти	Продукти със силна изсветляваща способност, с текстура, позволяваща прилагането им както при глобално изсветляване/обезцветяване, така и при затворени и отворени техники.
Изсветляващи продукти, предназначени за естествени коси	Променят единствено естествената коса, улеснявайки изключително поддръжката на равномерни и красиви руси цветове.

4. ТЕХНИКИ НА ОБЕЗЦВЕТЯВАНЕ / ИЗСВЕТЛЯВАНЕ

Вид техника за обезцветяване/изсветляване и правила за смесване на продукти

Глобално обезцветяване/изсветляване

Смесваме продукта в съотношение от 1:3 (една част изсв. продукт към три части оксидант) до 1:4 в зависимост от спецификата на продукта и на косата. Препоръчително е при по-порести коси да работим с по-течна консистенция, а при по-живи коси - с по-гъста. По този начин се улеснява нанасянето на изсветляващия продукт и методът ни на работа е строго персонализиран спрямо клиента.

Отворени техники

1:1 до 1:1,5 – В този случай е важно да работим с по-гъста консистенция, за да не изцапаме косата, чийто цвят не желаем да променяме. Резултатът би бил неравномерен и на петна. Тази техника ни дава мек, естествен и преливащ контраст, тъй като косата е оставена на въздух без изолиране. Можем да работим с шпатула за лесно нанасяне и разпределяне на продукта или с техника „свободни ръце“ – рисуване върху селектираните воали с ръце. Вариациите при отворени техники са много и разнообразни. Пример: класическа френска фехника на кичури; V – образни воали - едноточков, двуточков, триточков и многоточков балеаж, омбре; артистични визии със светли акценти във визията.

⁴⁴ Източник Shutterstock

Затворени техники

1:2 – За затваряне на обработената коса можем да използваме Sweet Meches или метално фолио. Препоръчително е при работа с метално фолио да не се използва 12% оксидант, тъй като се развива висока температура и има вероятност от изгаряне или влошаване качеството на косата.

*При различните варианти на промяна към по-светъл цвят, съотношенията на смесване на изсветляващ продукт – оксидант са примерни. Всяка марка разполага със специфични правила на работа, описани на опаковките на продуктите.

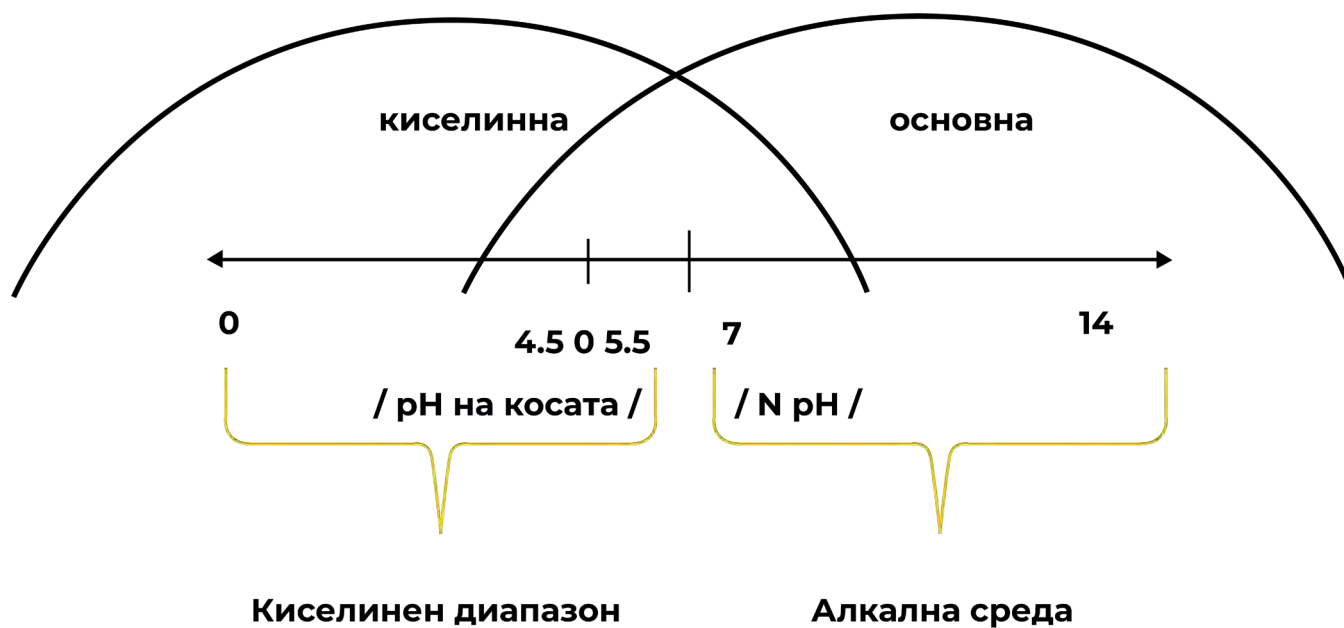
Друга съществена разлика при различните изсветляващи продукти е времето им на действие. Всеки един е с такова, определено от марката производител. Тъй като всяка коса и случай са строго индивидуални, е препоръчително целият процес да бъде контролиран под постоянно наблюдение.

Част от продуктите, предназначени за естествена коса, изсветляват с точно определени тонове за точно определено време. В този случай е нужно да спазваме заявеното от производителя време, за да постигнем нужния резултат.

5. ИЗМИВАНЕ И ГРИЖА СЛЕД ОБЕЗЦВЕТЯВАНЕ/ИЗСВЕТЛЯВАНЕ

Изсветляването и обезцветяването, като всяка химическа процедура, приключва с измиване на косата с технически киселинен шампоан.

Всяко вещество с рН (мерна единица за измерване на нивото на алкално - киселинен баланс) от 0 до 6,9 е киселинно, рН 7 е неутрално и рН от 7,1 до 14 е основно/алкално (Фиг. 29)¹. Човешката коса е с рН от 4,5 до 5,5, което я поставя в киселинния диапазон. За да се осъществи химическо третиране (боядисване, изсветляване, обезцветяване) на косата, е нужно да се отвори косъмът. Това се случва чрез добавяне на алкални агенти в продуктите, поради което се променя рН на косата към алкално. Затова е нужно да приключим процедурата с киселинен шампоан, който да прекрати окислителния процес, да затвори косъма и да възвърне нормалното рН на косата.

⁴⁵ Фиг. 29: рН диаграма

ВЪПРОСИ ЗА ПОДГОТОВКА

- Избройте техниките за обезцветяване/изсветляване, които познавате?
- Какво е нужно, за да се осъществи химическо третиране на косата?
- Какъв шампоан е нужно да използваме при приключване на процедурата по обезцветяване/изсветляване, за да прекратим окислителния процес и да затворим косъма, възвръщайки нормалното рН на косата?

⁴⁵ Фиг. 29: рН диаграма

6.

ПРАВИЛА ЗА БЕЗОПАСНА РАБОТА С ПРОДУКТИТЕ ЗА БОЯДИСВАНЕ И ОБЕЗЦВЕТЯВАНЕ

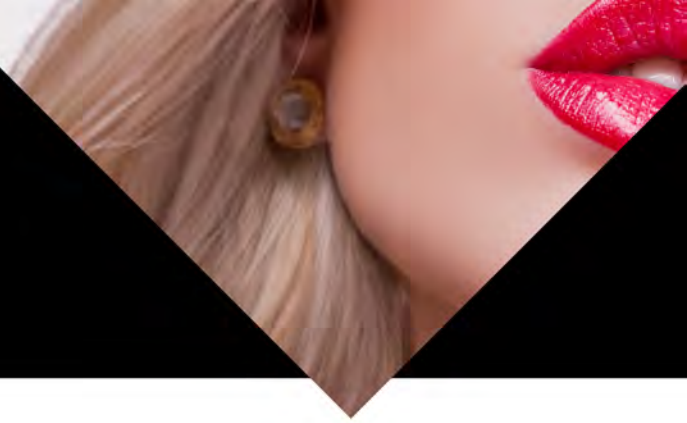
- ✓ За вашата защита и сигурност използвайте ръкавици по време на всички фази на процедурата;
- ✓ След смесването с оксидант, започнете нанасянето на продукта моментално;
- ✓ Не използвайте продуктите за боядисване/изсветляване върху мигли и вежди;
- ✓ Ако попадне продукт върху кожата или в очите, изплакнете веднага обилно с вода;
- ✓ Използването на осветляващи продукти трябва да се прави с максимална предпазливост, избягвайки образуването на облак прах;
- ✓ Използвайте продуктите единствено с оксидантите/активаторите, препоръчани от производителя;
- ✓ Не смесвайте различни марки продукти, тъй като са с различна технология и може да доведе до непредвидени и нежелани последствия;
- ✓ Преди химическа процедура се препоръчва да се направи тест за алергии.

ВЪПРОСИ ЗА ПОДГОТОВКА

- *Какви последствия ще има при боядисването/обезцветяването, ако не спазваме правилата за безопасност?*

7. ГРИЖА ЗА БОЯДИСАНА И ОБЕЗЦВЕТЕНА КОСА

Грижата за третирана коса е също толкова важна, колкото и правилното изпълнение на услугата за постигане на безупречен цвят.

Препоръчително е да се използват професионални продукти за грижа в домашни условия, избрани и селектирани след предварителна диагностика, извършена от професионалист и строго персонализирани според нуждите на косата на клиента. Шампоанът се избира според нуждите на скалпа, а маската/балсамът – според тези на дължините.

ВЪПРОСИ ЗА ПОДГОТОВКА

- *Избройте средства за подхранване и хидратация, подходящи за боядисана и обезцветена коса.*
- *Дайте примери за химически процедури, които не е подходящо да се прилагат след обезцветяване на косата.*

8. ОСНОВНИ ФАКТОРИ ЗА НЕИЗДРЪЖЛИВ ЦВЯТ

- UV лъчи
- Морска или наситена с химикали вода
- Честа употреба на уреди за стайлинг, развиващи висока температура /маша, преса/
- Неправилни продукти за домашна грижа (шампоани със сулфати)

А) Диагностика на скалпа

Определяме:

- Еластичност
- Наличие на косопад/раздразнение
- Честота на омазняване

Б) Диагностика на дължините

Определяме:

- Текстура – фин или плътен косъм
- Степен на поръзност – еластичен или късащ се косъм
- Пореста или загладена кутикула

46

За финал съобразяваме препоръчаните от фризьора продукти за грижа в домашни условия с това как клиентът желае да усеща косата си: по-мека или по-твърда, плътна, с повече блясък, повече обем, здрав скалп.

След агресивни изсветляващи процедури е препоръчително да се прилагат периодично терапии, избрани специфично според нуждите на косата, изпълнени в професионална среда и задължително от специалист. Неправилната диагностика или грешно подбрана грижа може да доведе до нежелан резултат.

ВЪПРОСИ ЗА ПОДГОТОВКА

- *Какво определяме с диагностиката на скалпа?*
- *От коя част на диагностиката е степента на поръзност?*

РАЗДЕЛ VI

**МЕТОДИ ЗА
УДЪЛЖАВАНЕ
НА КОСА**

1. Метод с клипси

Методът е подходящ за коса със средна гъстота. Естествената коса на треса с поставяне с щипки е метод за временно поставяне на екстеншъни. Този вид екстеншън е чудесен за временно фиксиране за специални случаи или при подготовка на фризьорски шоуа, семинари и други представяния пред публика.

47

48

Неща, които трябва да се избягват: подобно на косата със стикери, избягвайте всеки продукт на основата на олио в корените, за да предотвратите подхлъзване на микро ринг пръстените. Подходящ е само за средна до гъста коса, а не за тънка коса, тъй като има вероятност микро ринг пръстените да се виждат през косата. Препоръчително е преди сън косата да се сплете, за да не се заплита.

3. Метод със стикери

Добър избор за фина или тънка коса. Удължаването на коса със стикери се прави чрез прикрепване за косата с помощта на залепване. Залепването става от две части - стикер и лента, като лентата се залепва върху стикера. Той е изключително мек накрайник, който не създава дискомфорт. Лентата на практика е неоткриваема и е най-подходяща

49

за жени с тънка или фина коса. Тези удължители могат да бъдат използвани многократно и отнемат много по-малко време за прикрепване. Поддръжката се прави на около 2-3 месеца. Единствено е нужно да се направи подмяна на двойно-залепващия стикер, след което кичурът коса отново се поставя. Тъй като косата израства, е нужно повдигане на накрайника, за да не се чувства дискомфорт при оформяне на прическата.

⁴⁷ Източник: <https://www.shutterstock.com/>

⁴⁸ Източник: <https://www.shutterstock.com/>

50

4. Метод с кератин

Кичурите с кератин се поставят с помощта на специално лепило или кератин, което се разтопява с нагряващи клещи. Удължителите се прикрепват към кичур коса. Този метод също е предпочитан, тъй като периода на издръжливост е по-дълъг. При правилно третиране, поддръжка се прави на около 4/5 месеца. Тези удължители трябва да се поставят от фризьор, който е специалист в удължаването на коса. Правилното измиване и сресване на косата е важно за трайността и здравината на косата.

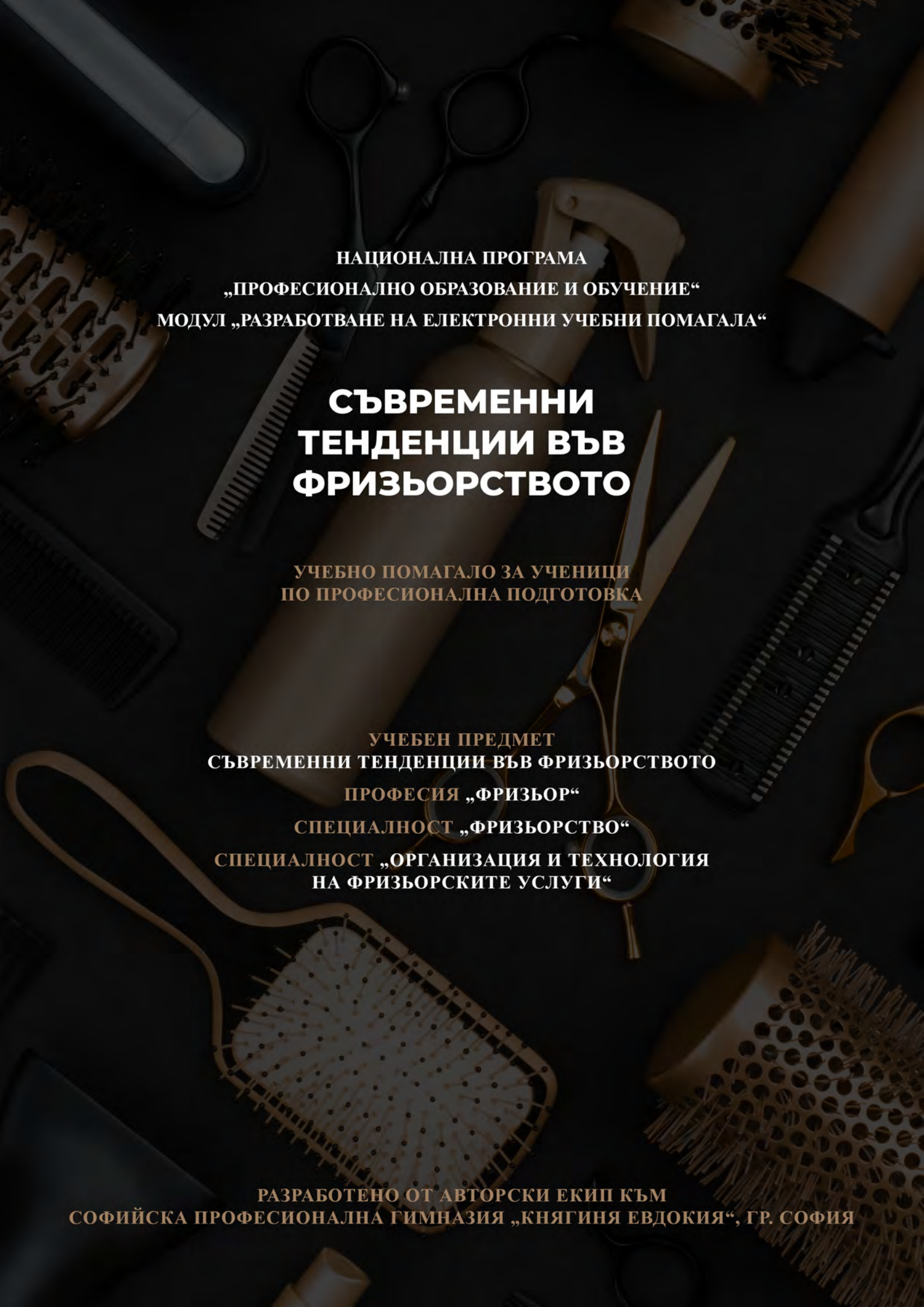

ВЪПРОСИ ЗА ПОДГОТОВКА

- *Какво е характерно за метода с клипси?*
- *Кой е този метод за удължаване на коса, чрез който се използват малки капси и няма нужда от химикали или топлина?*
- *Кой е най-подходящият метод за удължаване на фина или тънка коса?*

⁴⁹ Източник: <https://www.shutterstock.com/>

⁵⁰ Източник: <https://www.shutterstock.com/>

НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА
„ПРОФЕСИОНАЛНО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУЧЕНИЕ“
МОДУЛ „РАЗРАБОТВАНЕ НА ЕЛЕКТРОННИ УЧЕБНИ ПОМАГАЛА“

СЪВРЕМЕННИ ТЕНДЕНЦИИ ВЪВ ФРИЗЬОРСТВОТО

УЧЕБНО ПОМАГАЛО ЗА УЧЕНИЦИ
ПО ПРОФЕСИОНАЛНА ПОДГОТОВКА

УЧЕБЕН ПРЕДМЕТ
СЪВРЕМЕННИ ТЕНДЕНЦИИ ВЪВ ФРИЗЬОРСТВОТО
ПРОФЕСИЯ „ФРИЗЬОР“
СПЕЦИАЛНОСТ „ФРИЗЬОРСТВО“
СПЕЦИАЛНОСТ „ОРГАНИЗАЦИЯ И ТЕХНОЛОГИЯ
НА ФРИЗЬОРСКИТЕ УСЛУГИ“

РАЗРАБОТЕНО ОТ АВТОРСКИ ЕКИП КЪМ
СОФИЙСКА ПРОФЕСИОНАЛНА ГИМНАЗИЯ „КНЯГИНЯ ЕВДОКИЯ“, ГР. СОФИЯ